

Т.К. КВАША, заввідділу

О.Ф. ПАЛАДЧЕНКО, завсектору

І.В. МОЛЧАНОВА, с.н.с.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ

Резюме. Стаття присвячена результатам дослідження державної фінансової підтримки стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні з метою можливого їх використання в процесі обґрунтування та формування стратегічних пріоритетів на 2022–2031 роки. Авторами наведено результати проведеної наукової роботи, які свідчать, що у 2018 р. обсяг бюджетного фінансування стратегічних пріоритетів становив 291452,83 тис. грн, що на 12,5 % більше в порівнянні з 2017 роком. Зазначено, що в загальних обсягах бюджетного фінансування інноваційної діяльності цей обсяг займає 94,9 %, що на 2,2 в. п. вище в порівнянні з 2017 р. та свідчить про зростання результативності використаних на інноваційну діяльність бюджетних коштів, оскільки вони спрямовані безпосередньо на стратегічні пріоритети. Найбільшу частку коштів (52,6 %) отримав пріоритет 4 “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу”, а найменшу (1,8 %) — пріоритет 5 “Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики”. У порівнянні з 2017 р. зросли обсяги бюджетної підтримки всіх стратегічних пріоритетів, з яких найвище їх зростання мав пріоритет 7 (сфера ІКТ, а суттєве — пріоритет 2 (сфера транспорту), відповідно до чого можна дійти висновку про значне зростання потреби в інноваційних ІКТ і транспортних технологіях та деяке уповільнення зацікавленості в інноваціях за іншими стратегічними напрямками. Досліджено, що переважну частку бюджетних коштів (92,6 %) у 2018 р., як і в попередні роки, спрямовано на виконання НДДКР. Видатки здійснено із загального (0,5 %) та спеціального (99,5 %) фондів трьома розпорядниками бюджетних коштів: Міністерство освіти і науки України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Національна академія аграрних наук України, причому МОН — єдиний розпорядник, як і у попередні роки, здійснював фінансову підтримку всіх стратегічних пріоритетів. Розраховано частку обсягу бюджетної підтримки відносно номінального ВВП, яка у 2018 р. становить 0,0082 % (у 2017 р. — 0,0087 %, у 2016 р. — 0,0082 %). Можна підсумувати, що у 2018 р. реальна державна фінансова підтримка стратегічних пріоритетів інноваційної діяльності здійснена на рівні 2016 р., попри абсолютне зростання її обсягів. Виявлено, що головною проблемою державного регулювання інноваційної діяльності шляхом бюджетної підтримки стратегічних інноваційних пріоритетів є незначне їх фінансування із загального фонду державного бюджету. Для подолання цієї проблеми запропоновано враховувати інноваційні пріоритети під час формування державних замовлень і державних програм, як це передбачено законодавством.

Ключові слова: державне регулювання, інноваційна діяльність, бюджетна підтримка, фінансування, стратегічні пріоритети, розпорядники коштів, проблеми.

ВСТУП

Державна інноваційна політика спрямована на створення умов для ефективного розвитку та використання науково-технічного потенціалу країни і забезпечення впровадження сучасних технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції, тобто інноваційного розвитку економіки.

Одними з головних способів реалізації державної інноваційної політики є визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку та їх державна фінансова підтримка [1].

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

З метою інноваційного розвитку економіки України на 2011–2021 рр. було затверджено сім

стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, щодо яких передбачено державну фінансову підтримку та моніторинг їх реалізації головними розпорядниками коштів. Реалізацію цього процесу забезпечує Міністерство освіти і науки (МОН) України та щорічно здійснює Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ) [2]. Моніторинг відіграє важливу роль, оскільки надає можливість оцінити стан реалізації стратегічних пріоритетів, результативності спрямованих коштів і використання МОН України отриманих результатів під час підготовки та подання інформаційно-аналітичних матеріалів із питань розвитку інноваційної діяльності Кабінету Міністрів України для прийняття відповідних урядових рішень,

зокрема щодо визначення та коригування інноваційних пріоритетів.

Мета дослідження передбачає оцінку стану реалізації стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні, виявлення основних проблем і способів їх розв'язання для можливого використання результатів дослідження під час підготовки пропозицій щодо формування та затвердження стратегічних інноваційних пріоритетів та їх прогнозно-аналітичного обґрунтування на 2022–2031 роки.

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАНИХ ПУБЛІКАЦІЙ

Питання інноваційної діяльності, зокрема теоретичні та практичні засади інноваційного розвитку, досвід окремих країн, сфери та напрями інноваційної діяльності досліджується багатьма вченими, з-поміж яких зарубіжні (М. Богерс, Н. Гранквіст, С. Гродал, Т. Зоу, Д. Корнелісен, М. Лунсбері, Б. Стойменова, А. Сіхвонен, К. Саковський) та вітчизняні (Г.О. Андрущук, В.М. Геєць, І.Ю. Єгоров, Ю.М. Капіца, Л.А. Мусіна, Т.В. Писаренко, В.П. Соловійов, Л.І. Федулова, О.С. Чмир, Д.Ю. Чайка, В.С. Шовкалюк, Т.М. Юхновська, О.М. Ярош).

Щорічне дослідження бюджетної підтримки та реалізації стратегічних напрямів інноваційної діяльності в Україні головними розпорядниками бюджетних коштів проводиться лише УкрІНТЕІ, забезпечення якого здійснює МОН України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Науково-дослідна робота щодо бюджетного фінансування та реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності проведена відповідно до законів України “Про інноваційну діяльність” [1], “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” [2] та Постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1056 “Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2017–2021 роки” [3].

Дослідження проведено методом моніторингу на основі даних головних розпорядників про провадження ними інноваційної діяльності та здійснення трансферу технологій за рахунок коштів державного бюджету. Під час здійснення моніторингу використано методичні рекомендації, які було розроблено відповідно до Порядку надання відомостей про основні результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та у сфері трансферу технологій, затвердженого наказом Мінмолодьспорту 11 січня 2012 р. № 10 (зі змінами) [4]. До обсягів фінансування інноваційної діяльності враховувалися витрати бюджетних або цільових програм на інноваційну

діяльність, а також витрати спеціального фонду державного бюджету на фінансування НДДКР, які виконувалися бюджетними науковими установами та закладами вищої освіти за кошти замовників для безпосереднього впровадження з метою розвитку інноваційної діяльності.

У 2018 р., як і у 2017 р., інформацію про фінансування інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій за кошти державного бюджету надали три головних розпорядники, а саме: Міністерство освіти і науки України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Національна академія аграрних наук (НААН) України.

1. Бюджетне фінансування стратегічних інноваційних пріоритетів за розпорядниками коштів. Згідно з даними головних розпорядників, загальний обсяг бюджетного фінансування стратегічних пріоритетів інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій у 2018 р. становив 291452,83 тис. грн, або 94,9 % у загальних обсягах бюджетного фінансування інноваційної діяльності, що на 12,5 % більше в порівнянні з 2017 роком.

Реальний обсяг зазначеного фінансування, розрахований відносно до номінального ВВП, у 2018 р. становив 0,0082 % (у 2017 р. — 0,0087 %, у 2016 р. — 0,0082 %), тобто у 2018 р. реальне фінансування стратегічних пріоритетів інноваційної діяльності здійснено на рівні 2016 р., попри зростання його обсягів в абсолютних величинах.

Аналіз розподілу бюджетних коштів за розпорядниками свідчить про те, що у 2018 р. обсяги фінансування двох розпорядників із трьох становили сумарно 95,6 % і розподілялися між НААН України (51,1 %) та МОН України (44,5 %). У порівнянні з 2017 р. частка фінансування МОН збільшилася на 6,8 в. п., а частка НААН зменшилася на 6,2 в. п., а також і Мінприроди — на 0,6 в. п.

У 2017 р. в порівнянні з 2016 р. обсяги фінансування двох розпорядників коштів номінально збільшилися, з яких МОН — на 33,0 % (у 2017 р. — на 46,0 %), НААН — на 0,2 % (у 2017 р. — на 31,7 %). Водночас фінансування Мінприроди зменшилося на 1,2 % (у 2017 р. було зростання на 2,9 %).

Фінансування стратегічних пріоритетів у 2018 р. здійснювалося із загального (0,5 %) та спеціального (99,5 %) фондів, у 2017 р. також із загального та спеціального фондів з тими самими частками, у 2016 р. — виключно за рахунок спеціального фонду державного бюджету.

2. Бюджетне фінансування стратегічних інноваційних пріоритетів за видами інноваційної діяльності. У 2018 р. витрати

на інноваційну діяльність було спрямовано за п'ятьма її видами (у 2017 р. — за трьома), з яких найбільшу частку від загального обсягу витрат (92,6 %) — переважно на виконання НДДКР на замовлення підприємств/організацій. Причому в порівнянні з 2017 р. відбулося номінальне збільшення на 13,7 % обсягів фінансування зазначеного виду діяльності.

Меншу частку коштів (5,34 %), спрямовано на “маркетинг, рекламу”, за яким в порівнянні з 2017 р. спостерігалось зменшення як обсягів (на 22,3 %), так і частки (на 2,36 в. п.), а також на “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” (1,09 %). Найменші кошти спрямовано на види “навчання та підготовка персоналу” (0,68 %) і “створення і розвиток інноваційної інфраструктури” (0,29 %), фінансування яких у 2017 р. не було.

У 2017 р. найбільший обсяг фінансування також було спрямовано на виконання НДДКР (91,7 %), але, окрім цього, було профінансовано лише види “маркетинг, реклама” (7,7 %) і “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” (0,6 %)

Проведення НДДКР в Україні у 2018 р., як і в попередні роки, профінансовано всіма розпорядниками коштів, що надали дані, в обсязі 269876,83 тис. грн. Найбільші обсяги фінансування (95,2 %) зазначеного виду інноваційної діяльності припадають майже порівну на НААН (49,3 % від загального обсягу фінансування цього виду за стратегічними пріоритетами) та МОН (45,9 %). Причому частка фінансування МОН в загальному обсязі фінансування інноваційної діяльності цього виду збільшилася на 5,5 в. п. в порівнянні з 2017 роком. Однак за двома іншими розпорядниками вона зменшилася: Мінприроди — на 0,7 в. п., НААН — на 4,8 в. п.

Діяльність за видом “маркетинг, реклама” у 2018 р. із загальним обсягом фінансування 15582,00 тис. грн у повному обсязі, як і у 2017 р. та 2016 р., було здійснено НААН за 4-м стратегічним пріоритетом. Лише МОН здійснено фінансування інноваційної діяльності за рештою трьох видів, а саме: “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” — за шістьма (окрім 1-го) стратегічними пріоритетами, на який спрямовано 3168,00 тис. грн; “навчання та підготовка персоналу” — 1990,00 тис. грн за 5-м і 7-м стратегічними пріоритетами; “створення і розвиток інноваційної інфраструктури” — 835,20 тис. грн за 1-м та 7-м стратегічними пріоритетами.

3. Бюджетне фінансування стратегічних інноваційних пріоритетів. У 2018 р. витрати бюджетних коштів здійснювалися за всіма стратегічними пріоритетами, з яких у 2017 та 2016 рр.

найбільший обсяг фінансування (153444,23 тис. грн, або 52,6 %) було спрямовано на стратегічний пріоритет 4 “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу”, а найменший (5356,06 тис. грн, або 1,8 %) — на пріоритет 5 “Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики”.

Обсяги фінансування всіх стратегічних пріоритетів у 2018 р. зросли в порівнянні з 2017 р., з яких за трьома (2-м, 3-м та 7-м), як і у 2017 р., зросли також і частки в загальному обсязі фінансування (рис. 1).

У 2018 р. фінансова підтримка стратегічних пріоритетів здійснена з загального (0,5 %) та спеціального (99,5 %) фондів державного бюджету, у 2017 р. — із загального та спеціального фондів із тими ж частками, а у 2016 р. — лише зі спеціального фонду.

У 2018 р. видатки із загального фонду спрямовано за трьома стратегічними пріоритетами (1-м, 3-м та 6-м), з яких найбільше (57,8 %) — за 6-м пріоритетом, найменше (7,9 %) — за 3-м пріоритетом. У 2017 р. із загального фонду фінансувалися чотири (1-й, 2-й, 6-й та 7-й) пріоритети, з яких найбільші обсяги (42,5 %) виділено на 6-й, а найменші (9,6 %) — на 2-й пріоритет.

Обсяг бюджетного фінансування інноваційної діяльності стратегічного пріоритету 1 “Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсощадних технологій, освоєння альтернативних джерел енергії” у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. збільшився на 12,4 % і становив 17094,31 тис. грн, або 5,9 % від загального обсягу фінансування стратегічних інноваційних пріоритетів (у 2017 р. — також 5,9 %, попри зменшення обсягів у порівнянні з 2016 р. на 24,3 в. п.).

Пріоритет профінансовано одним розпорядником бюджетних коштів — МОН на “створення і розвиток інноваційної інфраструктури” (0,5 %) та проведення НДДКР (17010,31 тис. грн, або 0,95 %) на замовлення вітчизняних підприємств і організацій. У 2017 р. кошти було спрямовано лише на проведення НДДКР, але в менших обсягах (15212,73 тис. грн). Це свідчить про розширення фінансування видів інноваційної діяльності та збільшення на 11,8 % у 2018 р. потреби підприємницького сектора в наукових розробках енергетичного спрямування.

Фінансування стратегічного пріоритету 2 “Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки” у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. зросло в 1,6 раза і становило 18729,10

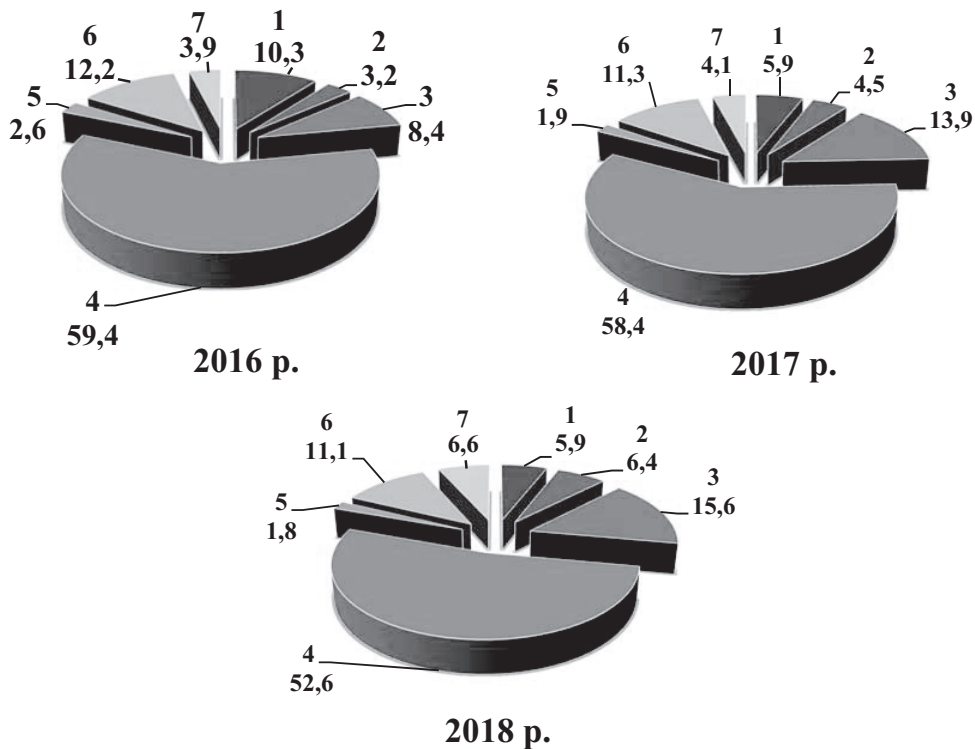

Рис. 1. Розподіл витрат на здійснення інноваційної діяльності за стратегічними пріоритетами¹ у 2016–2018 рр., у %

Джерело: розраховано авторами за результатами дослідження

1 Стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності (1–7).

1. Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії.

2. Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки.

3. Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій.

4. Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу.

5. Упровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики.

6. Широке застосування технологій більш чистого виробництва й охорони навколишнього природного середовища.

7. Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

тис. грн, або 6,4 % від загального обсягу бюджетного фінансування стратегічних пріоритетів інноваційної діяльності (2017 р. — 4,5 %). Усі кошти профінансовано одним розпорядником — МОН, які спрямовано на два види інноваційної діяльності, а саме: “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” — 1,6 % та переважну більшість (98,4 %) — на проведення НДДКР, що свідчить про значну зацікавленість підприємств та організацій транспортного комплексу в інноваційних розробках.

Стратегічний пріоритет 3 “Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій” займає другу позицію з обсягами фінансування 45315,30 тис. грн, або 15,6 % від загального обсягу бюджетного фінансування стратегічних пріоритетів інноваційної

діяльності (у 2017 р. — 13,9 %). У 2018 р. обсяг бюджетного фінансування цього пріоритету збільшився на 25,9 % в порівнянні з 2017 роком. Фінансування здійснено одним розпорядником — МОН, кошти якого спрямовано на “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” — 1,1 % і на проведення НДДКР (98,9 %), що свідчить про постійно високу потребу в інноваційних технологіях цього напрямку, які мають конвергентний характер.

Першу позицію займає стратегічний інноваційний пріоритет 4 “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу”, обсяг фінансування якого у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. зріс на 1,3 % і досяг 153444,2 тис. грн. Причому, попри на зростання та лідерство, його частка (52,6 %) у загальних обсягах фінансування в порівнянні з 2017 р. зменшилася на 5,8 в. п.

за рахунок значного зростання цього показника за 2-м та 7-м стратегічними пріоритетами.

Пріоритет профінансовано двома розпорядниками, з яких майже все фінансування здійснено НААН (148750,00 тис. грн, або 96,9 %). Причому кошти НААН переважно спрямовано на НДДКР (89,5 %), а решта — на “маркетинг, реклама” (10,5 %). МОН профінансовано 4694,23 тис. грн, або 3,1 % від загального обсягу фінансування цього пріоритету, з яких 96,0 % — на проведення НДДКР та 4,0 % — на “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення”.

Найменший обсяг фінансування у 2018 р. спрямовано на стратегічний пріоритет 5 “Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики” — 5356,06 тис. грн, або 1,8 % від загального обсягу фінансування всіх стратегічних пріоритетів. Причому в порівнянні з 2017 р. відбулося збільшення фінансування цього пріоритету за обсягами на 9,9 %, що свідчить про підвищення інноваційної активності в медичній сфері на державному рівні. Водночас частка в загальних обсягах фінансування пріоритетів зменшилася на 0,1 в. п. за рахунок суттєвого зростання фінансування за 2-м та 7-м стратегічними пріоритетами.

Пріоритет профінансовано лише МОН, причому кошти використано за видом інноваційної діяльності “навчання та підготовка персоналу” (2,1 %) та більшість (97,9 %) — на проведення НДДКР.

Третю позицію за обсягом фінансування посідає стратегічний пріоритет 6 “Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища”, на який у 2018 р. спрямовано 32213,93 тис. грн, або 11,1 % від загального обсягу бюджетного фінансування стратегічних пріоритетів. У порівнянні з 2017 р. ці обсяги зросли на 10,4 %, натомість його частка в загальних обсягах зменшилася на 0,2 в. п. (у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. — на 0,9 в. п.) за рахунок значного зростання цього показника за 2-м та 7-м стратегічними пріоритетами. Тобто можна спостерігати тенденцію до зменшення частки стратегічного напрямку з питань охорони природного середовища в загальних обсягах фінансування стратегічних пріоритетів, попри його пріоритетність у планах уряду країни.

Профінансовано пріоритет двома розпорядниками коштів, більша частка з яких — МОН (60,0 %, що на 4,7 в. п. більше в порівнянні з часткою у 2017 р.) і Мінприроди (40,0 %). Витрати спрямовано на два види інноваційної діяльності: “придбання машин, обладнання та

програмного забезпечення” — 0,3 % (МОН) та майже всі (99,7 %) — на проведення НДДКР МОН та Мінприроди, що свідчить про висхідну потребу в інноваційних розробках у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Обсяг фінансування 7-го стратегічного пріоритету інноваційної діяльності “Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки” у 2018 р. становив 19299,91 тис. грн, або 6,6 % в загальному обсязі бюджетного фінансування стратегічних інноваційних пріоритетів. У порівнянні з 2017 р. суттєве зростання мали як обсяги фінансування пріоритету (у 1,8 раза), так і його частка (на 2,5 в. п.), що надало можливість піднятися на четверту позицію замість шостої (передостанньої) у 2017 році.

Усе фінансування здійснювалося виключно МОН, видатки якого було спрямовано на чотири види інноваційної діяльності: “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” (10,7 %), “навчання та підготовка персоналу” (9,7 %), “створення і розвиток інноваційної інфраструктури” (3,9 %), а переважну більшість (75,7 %) — на проведення НДДКР, що свідчить про затребуваність нових розробок у сфері ІКТ.

ВИСНОВКИ

Результати аналізу проведеного дослідження свідчать, що у 2018 р. обсяг бюджетного фінансування стратегічних пріоритетів інноваційної діяльності становив 291452,83 тис. грн, що на 12,5 % більше в порівнянні з 2017 роком. У загальних обсягах бюджетного фінансування інноваційної діяльності частка фінансування стратегічних пріоритетів охоплює 94,9 %, що на 2,2 в. п. вище в порівнянні з 2017 р. та свідчить про зростання результативності використаних на інноваційну діяльність бюджетних коштів, оскільки вони спрямовані безпосередньо на стратегічні пріоритети. Найбільшу частку коштів (52,6 %) отримав стратегічний пріоритет 4 “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу”, а найменшу (1,8 %) — пріоритет 5 “Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики”.

Обсяги фінансової підтримки всіх стратегічних пріоритетів у 2018 р. зросли в порівнянні з 2017 р., з яких найвище зростання обсягів (у 1,8 раза) та частки в загальних обсягах бюджетного фінансування (на 2,5 в. п.) відбулося за пріоритетом 7 “Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки” та суттєве — за пріоритетом 2 “Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі,

авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки” (збільшення фінансування в 1,6 раза та частки на 1,9 в. п.).

Це свідчить про значне зростання потреби в інноваційних ІКТ і транспортних технологіях і деяке уповільнення зацікавленості в інноваціях за іншими стратегічними пріоритетами, попри зростання обсягів фінансування всіх пріоритетів.

У 2018 р. бюджетні кошти спрямовано на п'ять (у 2017 р. — на три) видів інноваційної діяльності, переважну частку яких (92,6 %) спрямовано на виконання НДДКР інноваційного спрямування, менші частки — на “маркетинг, рекламу” (5,34 %), “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” (1,09 %) та найменші — на “навчання та підготовка персоналу” (0,68 %) і “створення і розвиток інноваційної інфраструктури” (0,29 %), фінансування яких у 2017 р. не було, що свідчить про розширення у 2018 р. діапазону інноваційної діяльності за видами.

У 2018 р. фінансування стратегічних пріоритетів здійснено трьома розпорядниками: МОН, Мінприроди та НААН, з яких, як і у 2017 р., обсяги фінансування двох розпорядників становили сумарно 95,6 % (у 2017 р. — 95,0 %) і розподілялися між НААН (51,1 %) та МОН (44,5 %). МОН є єдиним розпорядником, частка фінансування якого зросла, та який, як і в попередні роки, здійснював фінансову підтримку всіх стратегічних пріоритетів.

Фінансування стратегічних пріоритетів у 2018 р. здійснено із загального (0,5 %) та спеціального (99,5 %) фондів, у 2017 р. — також із загального та спеціального фондів державного бюджету з тими самими частками. Частка обсягу бюджетної підтримки стратегічних пріоритетів відносно номінального ВВП у 2018 р. становить 0,0082 % (у 2017 р. — 0,0087 %, у 2016 р. — 0,0082 %).

Отже, у 2018 р. реальна державна фінансова підтримка стратегічних пріоритетів інноваційної діяльності була здійснена на рівні 2016 р., попри абсолютне зростання її обсягів.

Проблеми та шляхи їх подолання. Проблема державного регулювання інноваційної діяльності шляхом фінансової підтримки інноваційних пріоритетів є недостатнє використання напрямів реалізації стратегічних пріоритетів, зокрема державного замовлення, окремих інноваційних проектів і державних цільових програм, тобто фінансування пріоритетів із загального фонду державного бюджету, частка якого не-

значна та не змінилася в порівнянні з попереднім роком. Для подолання цієї проблеми та збільшення частки фінансування із загального фонду потрібно щорічно враховувати інноваційні пріоритети під час формування і реалізації замовлень за рахунок коштів державного бюджету та розроблення державних цільових програм на відповідний рік, як це передбачено чинним законодавством.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 08 верес. 2011 р. № 3715-VI. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
2. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04 серп. 2002 р. № 40-IV. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
3. Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2017–2021 роки [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 груд. 2016 р. № 1056. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-2016-%D0%BF>.
4. Про затвердження Порядку надання відомостей про основні результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : наказ від 11 січ. 2012 р. № 10. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0146-12>.

REFERENCES

1. Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini. Zakon Ukrainy vid 08.09.2011 № 3715-VI [On Priority Areas of Innovation in Ukraine: Law of Ukraine of 08 September, 2011. No. 3715-VI]. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
2. Pro innovatsiinu diialnist. Zakon Ukrainy vid 04.08.2002 № 40-IV [On Innovative Activities: Law of Ukraine dated 04 Aug. 2002 No. 40-IV]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
3. Deiaci pytannia vyznachennia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti zahalnodержavnoho rivnia na 2017-2021 roky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.12.2016 № 1056 [Some issues of determining the medium-term priority directions of innovation activity of the national level for 2017–2021. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 28 December. 2016. No. 1056]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-2016-%D0%BF>.
4. Pro zatverdzhennya Poryadku nadannya vidomostej pro osnovni rezultaty naukovoyi, nauково-техничноyi, innovacijnoyi diyalnosti ta u sferi transferu tehnologij. Nakaz vid 11.01.2012 № 10 [On approving the Procedure for providing information on the main results of scientific, scientific, technological, innovative activity and in the field of technology transfer: Order of 11 January, 2012. No. 10]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0146-12>.

T.K. KVASHA, Head of Department
 O.F. PALADCHENKO, Head of Sector
 I.V. MOLCHANOVA, Senior Research Assistant

STATE REGULATION OF INNOVATIVE ACTIVITIES BY THE WAY OF FINANCIAL SUPPORT OF INNOVATIVE PRIORITIES

Abstract. The article is devoted to the results of the research of the state financial support of strategic priority directions of innovative activity in Ukraine with the purpose of their possible use in substantiation and formation of strategic priorities for 2022–2031. The authors present the results of the conducted scientific work, which show that in 2018 the budget financing of strategic priorities amounted to UAH 291452,83 thousand, which is 12,5 % more than in 2017. It is stated that in the total budget financing of innovation activity, this volume occupies 94,9 %, This is higher than in 2017 and indicates an increase in the efficiency of budget funds used for innovation, as they are directed directly to strategic priorities. Priority 4 “Technological renewal and development of agro-industrial complex” received the largest share (52,6 %) and smallest (1,8 %). — priority 5 “Implementation of new technologies and equipment for quality health care, treatment, pharmaceuticals”. Compared to 2017, budget support for all strategic priorities increased, of which the highest growth was given to priority 7 (ICT) and substantial — priority 2 (transport), which led to a significant increase in the need for innovative ICTs and transport technologies. and some slowdown in the need for innovation in other strategic areas. It is investigated that the overwhelming share of budgetary funds (92,6 %) in 2018, as in previous years, is directed to the implementation of R&D. Expenditures were made from general (0,5 %) and special (99,5 %) funds by three spending units: the Ministry of Education, the Ministry of Environment and the NAAS, with the Ministry of Education, as in previous years, providing financial support to all strategic priorities. The share of budget support relative to nominal GDP is estimated to be 0,082 % in 2018 (0,0087 % in 2017, 0,0082 % in 2016). It is concluded that in 2018 the real state financial support for strategic priorities of innovation activity was realized at the level of 2016, despite the absolute growth of its volumes. It is revealed that the main problem of state regulation of innovation activity through budgetary support of strategic innovation priorities is their insignificant financing from the General Fund of the state budget. To overcome this problem, it is proposed to take into account innovative priorities in the formulation of state orders and government programs, as provided by law.

Keywords: state regulation, innovation, budget support, financing, strategic priorities, funds managers, problems.

Т.К. КВАША, заводителом
 Е.Ф. ПАЛАДЧЕНКО, завсектором
 И.В. МОЛЧАНОВА, с.н.с.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПУТЕМ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРИОРИТЕТОВ

Резюме. Статья посвящена результатам исследования государственной финансовой поддержки стратегических приоритетных направлений инновационной деятельности в Украине с целью возможного их использования при обосновании и формировании стратегических приоритетов на 2022–2031 годы. Авторами приведены результаты выполненной научной работы, которые свидетельствуют, что в 2018 г. объем бюджетного финансирования стратегических приоритетов составил 291452,83 тыс. грн, что на 12,5 % больше по сравнению с 2017 годом. Отмечено, что в общих объемах бюджетного финансирования инновационной деятельности этот объем занимает 94,9 %, что на 2,2 в. п. выше по сравнению с 2017 г. и свидетельствует о росте результативности использованных на инновационную деятельность бюджетных средств, поскольку они направлены непосредственно на стратегические приоритеты. Наибольшую долю средств (52,6 %) получил приоритет 4 “Технологическое обновление и развитие агропромышленного комплекса”, наименьшую (1,8 %) — приоритет 5 “Внедрение новых технологий и оборудования для качественного медицинского обслуживания, лечения, фармацевтики”. По сравнению с 2017 г. выросли объемы бюджетной поддержки всех стратегических приоритетов, из которых наивысший рост имел приоритет 7 (сфера ИКТ) и существенный — приоритет 2 (сфера транспорта), на основе чего сделан вывод о значительном росте потребности в инновационных ИКТ и транспортных технологиях при некотором замедлении потребности в инновациях по другим стратегическим направлениям. Доказано, что преобладающую долю бюджетных средств (92,6 %) в 2018 г., как и в предыдущие годы, направлено на выполнение НИ-ОКР. Расходы осуществлено из общего (0,5 %) и специального (99,5 %) фондов тремя распорядителями бюджетных средств: Министерство образования и науки Украины, Министерство экологии и природных ресурсов Украины, Национальная академия аграрных наук Украины, при этом МОН — единственный распорядитель, как и в предыдущие годы, осуществлял финансовую поддержку всех стратегических приоритетов. Была рассчитана доля объема бюджетной поддержки по отношению к номинальному ВВП, которая в 2018 г. составляет 0,0082 % (в 2017 г. — 0,0087 %, в 2016 г. — 0,0082 %). Сделаны выводы о том, что в 2018 г. реальная государственная финансовая поддержка стратегических приоритетов инновационной деятельности осуществлена на уровне 2016 г., несмотря на абсолютный рост ее объемов. Выявлено, что основной проблемой государственного регулирования инновационной деятельности путем бюджетной поддержки стратегических инновационных приоритетов является незначительное их финансирования

из общего фонда госбюджета. Предложено для преодоления этой проблемы учитывать инновационные приоритеты при формировании государственных заказов и государственных программ, как это предусмотрено законодательством.

Ключевые слова: государственное регулирование, инновационная деятельность, бюджетная поддержка, финансирование, стратегические приоритеты, распорядители средств, проблемы.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Кваша Тетяна Костянтинівна — заввідділу Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-74; kvasha@uintei.kiev.ua

Паладченко Олена Федорівна — завсектору Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-80; paladchenko@uintei.kiev.ua

Молчанова Ірина Василівна — с.н.с. Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Kvasha T.K. — Head of Department of Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044) 521-00-74; kvasha@uintei.kiev.ua

Paladchenko O.F. — Head of Sector of Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044) 521-00-80; paladchenko@uintei.kiev.ua

Molchanova I.V. — Senior Research Assistant of Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net

ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРАХ

Кваша Т.К. — заведомом Украинского института научно-технической экспертизы и информации, ул. Антоновича, 180, г. Киев, Украина, 03680; +38 (044) 521-00-74; kvasha@uintei.kiev.ua

Паладченко Е.Ф. — завсектором Украинского института научно-технической экспертизы и информации, ул. Антоновича, 180, г. Киев, Украина, 03680; +38 (044) 521-00-80; paladchenko@uintei.kiev.ua

Молчанова И.В. — с.н.с. Украинского института научно-технической экспертизы и информации, ул. Антоновича, 180, г. Киев, Украина, 03680; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net

